

Stankovské zvesti

Obecné noviny pre Stankovany a Rojkov

číslo 4, ročník 1., 2008

Druhému ročníku Stankovského gulášu neúnavne sekundovalo počasie

Po minuloročnom celodennom podujatí „Stankovský guláš“, ktoré sa stretlo u obyvateľov s veľkým úspechom a privítaním, sa obecné zastupiteľstvo a komisia pre rozvoj kultúru, školstvo a šport, rozhodli nadviazať a vytvoriť tradičnú letnú akciu, ktorá by Stankovany spojila v príjemnej a voňavej atmosfére.

Organizačný výbor sa zišiel 14. júla na obecnom úrade, kde prejednal podmienky súťaže a rozdelil úlohy. Dátum akcie po spoločnej dohode padol na 9. august, v prípade nepriaznivého počasia na 16. august 2008.

V piatok 1. augusta sa uskutočnila brigáda za ihriskom, aby sa pripravil areál, kde sa mal variť guláš, konať rôzne súťaže a zábava. S úpravou bolo mnoho práce, pretože okrem kosenia a hrabania, organizátori upratili aj odpad, ktorý bol nahádzaný v tráve. Veľa času pri príprave súťaže zabralo aj hľadanie sponzorov, napokon sa materiálnoú pomocou pripojili mecenáši z Ružomberka, Lubochne, Stankovian a Vrútok.

9 august sa blížil, no predpovede počasia neboli naklonené poriadaniu Stankovského guláša v tento deň. Vytýpovaná sobota bola upršaná a chladná, organizačný výbor sa teda rozhodol akciu preložiť o týždeň s nádejou, že počasie sa umúdiri.

16. augusta ráno sa zišli organizátori, aby rozhodli ako ďalej. Počasie bolo opäť neisté, hlásili búrky a silný vietor. Súťaž vo varení gulášu sa mala začať o 10. hodine. Ešte hodinu pred plánovaným štartom obloha vrtošivo ukazovala striedavo svoju jasnú a tmavú tvár. O štvrt na desať sa už začali schádzať jednotlivé družstvá s kotlíkmi a bolo potrebné sa rozhodnúť. Zariskovali sme a tesná väčšina zabezpečila potrebnú vôľu v rozmarnom počasi. Musela brať do úvahy skutočnosť, že súťažiaci mali už nakúpené a rozmrazené suroviny a ak by sa súťaž nerealizovala teraz, tak v tomto roku by už nebola príležitosť.

Desiata hodina teda odštartovala kuchárov a kulinárov do varenia a družstvá začali s prípravou varenia gulášu na svojich miestach, ktoré si vyžrebovali. Tento rok už súťažilo aj družstvo z obce Lubochňa.

Účastníci začali krájať cibuľku a potrebné prísady, keď sa riadne zabľyslo a spustil sa dážď.

Oheň pod kotlíkmi už horel a bolo potrebné stavať prístrešky pre súťažiacich, ako aj stre-

chu pre hudbu. Po hodine sa dážď umúdiril, začalo sa vyjasňovať a svietiť slnko. Nálada bola hneď lepšia a aj guláše už začínali rozvoníavať. Prístrešok pre hudbu bol hotový, postavili sa aj tri prístrešky pre hostí. Čas prípravy si všetci spríjemňovali súťažami. Dospelí súťažili v pílení dreva „štubňankou“ aj „bičikom“ (dvojmužná píla a oblúková píla), v presekanie kmeňa, v šplhaní sa po lane a hode budzogaňom. Deti súťažili v speve, recitovaní, v skákaní vo vreciach či v behu. Medzitým sa už dovaril guláš a predali sa lístky na tombolu. Sponzori darovali 22 cien do tomboly a bolo o čo súťažiť.

Nezávislá päť členná komisia hodnotila kvalitu gulášov, ktoré navarilo všetkých deväť zúčastnených družstiev: Slovenský červený kríž Stankovany, družstvo Zuzany Strakovej, družstvo Romana Belku, organizácia SNS, družstvo Turistického oddielu Lubochňa, družstvo Buvalovcov, Poľovnícky zväz Stankovany, družstvo Pavla Zrníka a družstvo Chovancovcov. Po sčítaní bodov starosta obce s predsedom organizačného výboru Petrom Bartošom, ktorý je iniciátorom myšlienky súťaže, sa celá akcia blížila k vyvrcholeniu a vyhlásili sa výsledky. Prvenstvo si vybojovalo družstvo v zložení: Zuzana Straková, Amália Straková, Elena Balvonová, Anna Daudová. Na druhom mieste sa umiestnilo družstvo Buvalovcov a tretí skončili poľovníci: P. Lacko st. a P. Lacko ml., Jozef Tatár. Ocenené bolo aj družstvo z Lubochne.

Rozptýlenie pre priaznivcov Stankovského gulášu vytvárala hudba z CD prehrávača a večer o pol siedmej nastúpila výborná dychová skupina Supranka a začala sa tá pravá zábava. Hladné žalúdky naplnil guláš v deviatich

Kuchárky víťazného družstva predvádzajú svoje umenie

chutových variáciách a v bufete sa točili naše čašníčky aj s majstrom výčapníkom piva. Zábava trvala do druhej rána a aj keď bola dychovka a vstup zadarmo, ľudí bolo menej. Prekvapením bolo, že ľudová hudba zabavila aj mladých a vyššiu účasť tých vekom primeraných odradilo premenlivé počasie. Kuchárom a priaznivcom Stankovského gulášu neúnavne sekundovali prehánky, no ani to ich neodradilo a dokázali si pod prístreškami urobiť správnu súťažnú náladu. Druhý ročník máme šťastne za sebou a ostáva nám len dúfať, že základňa družstiev sa bude aj naďalej rozrastať a vznikne tak pekná letná udalosť typická pre našu obec.

Joachim Fúra, lk

Iniciátor súťaže „Stankovský guláš“ so svojim družstvom

EDITORIAL

Štvrtým číslom uzatvárame snáď najdôležitejší a najťažší ročník vašich obecných novín. Stankovské zvesti sú ako dieťa, rodia sa neľahko, no radosť redakcie je o to väčšia, keď si noviny môžu „poťažkať“ v ruke. Aká je to len malá váha a koľko driny sa za nimi skrýva! Niekoľkogramový papier, v ktorom sú zhmotnené udalosti z obce, vaše spomienky slúžiacie najmä mladším, postrehy a slová povzbudení. Číslo po čísle sa snažíme noviny zlepšovať takým spôsobom, aby sa nielen dobre čítali, ale sa na ne aj dobre pozeralo. Pevne veríme, že sme na dobrej ceste a vy budete naďalej aktívnou súčasťou Stankovských zvestí a postupne sa z nich vyprofiluje pevná súčasť vášho života.

Vyzývam vás, milí čitatelia, občania, Stankovanci, dajte nám vedieť, ako ste spokojní s obecnými novinami. Aké predsavzatia si máme ako redakcia uložiť do ďalšieho ročníka, aby sme boli vášmu srdcu blízky? Opäť dávam do povedomia schránku zriadenú pre účely vašich príspevkov v budove obecného úradu, e-mailovú adresu alebo nás môžete jednoducho osloviť na ulici. Ste to práve vy, ktorí majú rozhodujúce slovo.

Po letnom období pokoja a snečných kúpeľov sme sa prehupli do časti roka, ktorá pre mnohých znamená intenzívne povinnosti a rýchly kolotoč stresových udalostí. Spoločne pospomínajme na teplé mesiace, poukážme na odvážnych a obdivuhodných ľudí. Stankovské zvesti vám budú ochotným vodičkom.

Život je jedna veľká zmena, žiaden deň sa nepodobá predošlému i keď len v drobnom detaile. Tvár obce sa mení. Tvár politiky sa mení ešte rýchlejšie. 1. januára 2009 sa udeje pre každodenný život bežného človeka veľká zmena. Po 15tich rokoch sa rozlúčime so slovenskou korunou a platidlom bude silné euro. Nedovolím si prorokovať, či tá sila bude konštruktívna alebo deštruktívna. Čas všetko ukáže. Tejto téme sme sa venovali v rubrike Špeciál, kde vám priblížime novú menu.

Len pramálo sa zachovalo z rozprávania starých materií, zabudli sme na staré báje, ktorými sa ľudia častovali. Možno poznáme veľké príbehy z výpravných filmov a plátna kina, no naše stankovianske povesti nepoznáme. Práve preto sa História obce tento raz venuje jednej z mála dochovaných povestí, ktoré v našej obci máme. Využíva jedinečné miestne nárečie, ktoré sa ešte miestami ozve z úst tých starších.

Nedá mi neupozorniť na novú, dúfam, že stálu rubriku „S humorom a zamyslením“, ktorú bude pripravovať pán Anton Chorvát zo svojej rozsiahlej zbierky vtipov a veršov. Pozičiam si jeho slová, ktoré v sebe ukrývajú veľkú dávku pravdivosti: „aký aperitív je pred jedlom najlepší? Dúšok smiechu.“ Niekedy je ťažké striasť pochmúrnú náladu, ale prvou pomocou na zamračenú myseľ môže byť práve dobrý vtip.

Lubica Kubišová
šéfredaktorka

stankovskezvesti@centrum.sk

Slovo poslanca

Bohuslav Belko

Šiesty rok pôsobím ako poslanec v našom obecnom zastupiteľstve. Posledné dva roky zastávam aj funkciu predsedu z jednej so štyroch komisií. Komisia pre ochranu verejného poriadku a životného prostredia, nie je atraktívna, ale je o to zaujímavejšia. A možno práve preto sa snažím počas týchto rokov detailnejšie spoznávať problémy Vás, spoluobčanov. Na úvod môjho príhovoru, musím konštatovať, že aj vďaka Vám sa obraz a tvár obce čiastočne mení. O koľko krajšie by sa nám žilo v dedinke, ktorú nám mnohí závidia pre jej krásne prostredie, keby sa nevytvárali nešváry medzi susedmi, keby sa v pohostinstvách rešpektovali a dodržiavali zákony, všeobecne záväzné nariadenia a pod. A pritom to nechce až tak veľa, len zlepšenie vzájomného spolunážívania.

Všetci dobre vieme, že naša príroda a dary, ktoré nám ponúka, môžu byť pre našu obec aj zdrojom cestovného ruchu. A aj keď to ešte dnes znie ako fráza, stačí sa poohliadnuť po blízkom okolí. Turany – Trusalová, Šútovo – Rieka, Bešenova Aquapark. Preto sa právom mnohí z nás pýtajú, či niečo podobné nemôže vzniknúť aj u nás. Prečo ešte aj dnes sa situácia, sťažuje bránením návratu majetku obce, ktorý jej patrí? Našťastie prevláda záujem, aby to, čo príroda ponúka slúžilo všetkým.

V závere svojho príhovoru chcem popísať aj zber TKO; separovaný zber a drobný stavebný odpad je stále predmetom problému, ktorý je potrebné riešiť. Kladne hodnotím zlepšenie všeobecného poriadku o čom svedčí dvojnásobné zvýšenie odvozu TKO a tiež veľkokapacitných kontajnerov. Spokojnosť však nemôže byť ani so separovaním odpadu (miešanie skla, plastov a predmetov iného zloženia – igelit, polystyrén a pod.). Čo však úplne odsudzujem, je tvorba čiernych skládok (stavebný odpad, popol, piliny, tráva a pod.), pod brehmi a na verejných priestranstvách. Žiaľ toto má značný dosah na zvýšené náklady pri likvidácii odpadu, pretože je potrebné uhradiť uložené pokuty, ale najmä, a to si žiaľ nie dosť uvedomujeme, na samotné zvýšenie poplatku za odpad. Preto upozorňujem spoluobčanov na túto skutočnosť a pri nerešpektovaní Vami dobre mienenej rady prevínilcom, upozorníte na tento stav priamo mňa, resp. komisiu alebo obecný úrad. Verím, že sa spoločnými silami môže dojsť k zlepšeniu situácie v tejto oblasti. Ďakujem všetkým, ktorí nám boli nápomocní doteraz a verím, že sa pre zlepšenie situácie v danej oblasti pridajú aj ďalší.

Uzavierka budúceho čísla Stankovských zvestí je 5.12. 2008

Obecné zastupiteľstvo.....	3	Spoločenská kronika.....	7
Zvesti.....	4	S humorom a zamyslením.....	8
Bačov pohár.....	4	Listáreň.....	8-9
Primičná svätá omša.....	4	Z histórie obce	
Pozor na podvodníkov!.....	4	Povešť o dievke, ktorá skamenela...10	
Turnaj starých pánov.....	5	Prírodné krásy	
Rekonštrukcia miestnych komunikácií.....	5	Lubchnianska dolina.....	11
Petícia v Rojkove.....	5	Zvesti špeciál	
Previerka pripravenosti DHZ.....	6	My a EURO.....	12
VIII. ročník športového dňa.....	6		
Dobré správy z eRka.....	6		
Obsahová reforma školstva ZŠ.....	7		
Plaketa pre Hanku Huntatovú.....	7		

REDAKCIA

Stankovské zvesti * Obecné noviny pre Stankovany a Rojkov * www.stankovany.sk
Vychádza z podporou Obecného úradu Stankovany, Číslo 4, ročník I., október 2008, vychádza s povolením Ministerstva kultúry SR, registračné číslo: RP 361/2007

šéfredaktor: Lubica Kubišová, zástupca šéfredaktora: Ján Buliak,

redakcia: Ludmila Bartošová, Bohuslav Belko, Joachim Fúra, Milan Matejčík, Peter Straka, Mgr. Vladimír Urban,

grafická úprava: Lubica Kubišová, fotografie: Ján Buliak, spolupracovali: Ing. Ján Tatár
Texty neprešli jazykovou úpravou

Redakcia si vyhradzuje právo na apretáciu rukopisov a ich neuverejnenie

Stankovské zvesti

OBSAH

Zasadnutie obecného zastupiteľstva

Budova železničnej stanice bola vyhlásená za národnú kultúrnu pamiatku, „Dom strážny“

Vyberáme z výpisu Uznesenia č. 7/2008 z piateho riadneho zasadnutia obecného zastupiteľstva v Stankovanoch konaného dňa 1. augusta 2008:

OZ schválilo VZN obce Stankovany č. 3. a 4. týkajúce sa určenia výšky príspevku na činnosť školy a školského zariadenia a o plnení školskej dochádzky.

Mesiac úcty k starším:

OZ berie na vedomie informáciu starostu obce o pripravovanej akcii „Mesiac úcty k starším“. OZ nemá námietky k zakúpeniu vecných darčiek a občerstvenia na túto akciu v zmysle smernice č. 1/2008.

Zmluvy o budúcich kúpnych zmluvách:

rozšírenie cesty a stavba diaľnice D1:

OZ berie na vedomie informáciu starostu obce o rozšírení prístupovej cesty z Ľubochne do Stankovian, o výstavbe diaľnice D1 a o potrebe majetkovoprávného vysporiadania pozemkov v súvislosti s touto stavbou.

OZ súhlasí, v súvislosti s rozšírením cesty III. tr. z Ľubochne do Stankovian, s podpísaním zmluvy o budúcej kúpnej zmluve s Národnou diaľničnou spoločnosťou, a.s. Bratislava na trvalý záber pozemkov v k.ú. obce Stankovany za cenu 206,50 Sk/m² podľa odborného vyjadrenia.

OZ súhlasí v súvislosti s výstavbou diaľnice D1, s podpísaním zmluvy o budúcej kúpnej zmluve s Národnou diaľničnou spoločnosťou, a.s. Bratislava na trvalý záber pozemkov v k.ú. obce Stankovany za cenu 206,50 Sk/m² za trvalý záber a 22,28 Sk/m² za dočasný záber a záber do 1 roka.

Žiadosť Petra Gašpera o opravu schodov:

OZ berie na vedomie žiadosť Petra Gašpera o opravu fasády a schodov vedúcich do budovy bývalej školy v miestnej časti Rojkov.

Vyberáme z výpisu Uznesenia č. 6/2008 zo štvrtého riadneho zasadnutia obecného zastupiteľstva v Stankovanoch konaného dňa 10. júla 2008:

Vyhlásenie národnej kultúrnej pamiatky:

OZ berie na vedomie informáciu starostu obce o tom, že Ministerstvo kultúry SR vyhlásilo budovu železničnej stanice v Stankovanoch za národnú kultúrnu pamiatku pod názvom „Dom strážny“

Žiadosť o vydanie stanoviska k prevádzkovaní videohier:

OZ berie na vedomie žiadosť spoločnosti SYNOT ARACDE spol. s.r.o. Poprad o vydanie stanoviska na prevádzkovanie videohier v prevádzke Ivanová Mária, Stankovany č. 149.

OZ nesúhlasí s vydaním kladného stanoviska na prevádzkovanie videohier alebo výherných hracích prístrojov.

OZ súhlasí s prevádzkovaním stávkovacích prístrojov napr. KENO, LOTO, NIKE, Formula a pod. a nevýherných hracích prístrojov.

Žiadosť Slovenskej pošty o výmenu okien:

OZ berie na vedomie žiadosť Slovenskej pošty o zabezpečenie výmeny okien v prevádzke.

OZ navrhuje zrealizovanie uvádzanej požiadavky pri komplexnej výmene okien na celej budove OcÚ Stankovany, v priestoroch ktorej sa nachádza aj poštový úrad. Nakoľko sa jedná o investíciu väčšieho rozsahu, náročnej na finančné náklady, je potrebné s touto položkou uvažovať v obecnom rozpočte.

Žiadosť Júlie Gašperovej o umiestnenie altánku:

OZ berie na vedomie žiadosť Júlie Gašperovej, vedúcej Pohostinstva pod Šípom o umiestnenie altánku pri COOP Jednota Stankovany.

OZ nemá námietky k realizácii altánku na obecnej parcele k.ú. obce Stankovany, pri COOP Jednota.

Žiadosť o vydanie stanoviska k prenájmu pozemkov pre Malé vodné elektrárne Kraľovany:

OZ berie na vedomie žiadosť Hydroenergia, s.r.o. Bratislava o vydanie stanoviska k prenájomu pozemkov pre MVE Kraľovany.

OZ nemá námietky k požiadavke spoločnosti Hydroenergia, s.r.o. Bratislava a k prenájomu pozemkov pre MVE Kraľovany vydáva kladné stanovisko.

OZ súhlasí s prenájomom obecných pozemkov pre MVE Kraľovany za ročný prenájom 22,28 Sk za 1 m². Hodnota prenájomu pozemkov sa odvíja od hodnoty určenej v odbornom vyjadrení znalca pri prenájme pozemkov pre diaľnicu D1.

Cenové ponuky na asfaltovú úpravu miestnych komunikácií:

OZ berie na vedomie cenové ponuky firiem na dodávku a služby 4 dodávateľov.

OZ doporučuje vybrať z dvoch nasledovných uchádzačov - Doprastav, a.s. Žilina, stavebná spoločnosť Ružomberok alebo Riline Ružomberok, servis cestných komunikácií.

OZ doporučuje starostovi obce uzatvoriť zmluvu na dodávku a služby s tým uchádzačom, ktorý odsúhlasí požiadavky objednávateľa po stránke kapacitného a termínového zabezpečenia.

Úprava miestnych komunikácií pred asfaltovaním a úprava parkovej plochy.

OZ berie na vedomie informáciu starostu obce o úprave miestnych komunikácií Klimo - A. Huntatová, Huntatová - Šimová, Lacko - Krúpa (pri cintoríne), Belko - Urban, Urban - J. Huntata, za kostolom a Sleziak - M. Lacková.

OZ súhlasí s predpokladaným rozsahom úprav na uvedených komunikáciách.

OZ nemá námietky k použitiu mechanizmov z Autodopravy, S. Kapusta na uvedený účel. OZ doporučuje využitie uvádzaných mechanizmov aj pri úprave parkovej plochy a iných verejných priestranstiev.

OZ súhlasí s čerpaním finančných nákladov pre tento účel z položky cesty údržba - oprava miestnych komunikácií.

Spoločenská akcia - 2. ročník súťaže vo varení gulášu.

OZ berie na vedomie informáciu poslanca P. Bartoša o usporiadaní 2. ročníka súťaže vo varení gulášu.

OZ nemá námietky pri vykrytí finančných požiadaviek pre plánovanú akciu v zmysle platnej smernice.

Vyhlásenie súťaže k 1. výročiu vzniku internetovej stránky obce.

OZ berie na vedomie vyhlásenie súťaže pri príležitosti 1. výročia vzniku internetovej stránky obce.

OZ súhlasí s odmenením piatich vyžrebovaných účastníkov z celkového počtu prihlásených do súťaže, vecnými cenami.

OZ schvaľuje plány práce komisii Finančno-sociálno-zdravotnej a správy obecného majetku, Ochrany verejného poriadku, Výstavby a územného plánovania, Rozvoju kultúry školstva a športu, ktoré pôsobia pri OZ.

Víťazný tím REHAU. Horný rad zľava: M. Krúpa, A. Gerec, R. Žihľavník, J. Lacko, M. Ondruš, L. Hajdučík, J. Tomáš. Dolný rad zľava: P. Tomáš, M. Pečko, A. Tomáš.

Bačov pohár má za sebou tretí ročník

Príjemné letné počasie doslova ťahalo ľudí von do prírody. Jednou z množstva príjemných možností ako voľný čas využiť je futbal. V sobotu 19. júla sa na tunajšom ihrisku stretlo šesť neprofesionálnych družstiev, aby si zmerali sily, či zašportovali pre vlastné uvoľnenie. Bačov pohár sa stáva tradíciou a toto leto má za sebou tretí ročník. „Turnaj je každoročne usporiadaný na počesť futbalového fanúšika Petra Malchu, ktorého sme prezývali „Bača“,“ hovorí hlavný organizátor akcie Marek Timčo.

Každé družstvo odohralo šesť zápasov. Hra-

li futbalisti, nadšenci, domáci ale aj hostia, hrali tí ktorí v Stankovanoch už nebývajú ale na ihrisku našli spoločnú reč. Cieľom turnaja je, aby sa všetci športovci pobavili a užili si radosť zo športu a napokon aj z víťazstva. Putovný Bačov pohár si nakoniec vybojoval tím REHAU. V tesnom závесе za ním sa umiestnilo mužstvo All Star a tretie miesto si rozdelili družstvá Slovan a Škóti. Do budúceho ročníka prajeme usporiadateľom, ale aj súťažiacim pevné nervy, príjemné pobavenie pri futbale a aby sa im stále darilo nakloniť si krásne počasie.

lk

Pozor na podvodníkov!

O tom, že ľudská vynachádzavosť nepozná hranice za vidinou jednoduchého zárobku, sa dozvedáme každý deň. Obyvatelia Stankovian sa o tom mohli presvedčiť na vlastnej koži a rozprávať o tom by mohli ich práčky 26. júla ponúkal „obchodný zástupca“ firmy Henkel Slovensko rôzne čistiace prostriedky za výhodnú cenu. 9 kilogramový prášok len za 350 Sk a ako darček lákala na kúpu litrovka aviváže. Z otvoreného kufra auta sa na potenciálnych zákazníkov usmievali farebné škatule či vedrá s „dôveryhodnou“ prelepenou etiketou. O pravosti čistiaceho efektu presviedčali dvaja zhovorčiví odborníci na pranie. Ženy však mohli prať do nekonečna, sľúbený efekt sa nedostavoval a ani sa nedostaví. Podnikavec predával v škatuliach s prelepenou etiketou obyčajnú kuchynskú soľ. Pre dôveryhodnosť a vôňu nastrúhal do soli toaletné mydlo.

Stará pravda hovorí, že dvakrát opakovaný vtip už nie je vtipom a človek by si myslel, že sa v Stankovanoch podvodníci neukážu. Drzosť niektorých ľudí ale nepozná medzi a špekulanti prišli znova. Okamžite bola prívolaná policajná hliadka, no podvodníci už boli v inej dedine. Čierny passat však v evidencii vozidiel neexistoval, a tak vypátrať ich totožnosť bolo nemožné. Preto jedinou ochranou občanov je opatrnosť a varovanie, aby neverili výhodne nízkej cene.

Je pravda, že dobrá reklama, pekný obal a zvučná značka kvalitu výrobku nezaručí. Ale pravdou aj ostáva, že šetriť sa niekedy nevypláca a za kvalitu si treba občas priplatiť. Preto si dobre overte, čo kupujete a zbystrite zmysly, keď je požadovaná cena nápadne nízka, lebo čert nikdy nespí. A čo so zázračným práškom na pranie? V kuchyni je nepoužiteľný, ale počkajte, kým príde zima, soľou za 350 korún môžete aspoň posypať chodníky pred domom.

lk

Michal Pásztor so svojimi rodičmi Jarmilou a Petrom

Primičná svätá omša

Vynovený kostol v Stankovanoch sa obliekol do ešte krajšej a slávnostnejšej atmosféry, aby v sobotu 28. júna 2008 privítal novokňaza Michala Pásztoru na prvej, primičnej omši vo svojej farnosti.

Interiér praskal vo švíkoch a pre tých, ktorí sa nezmestili do vnútra, boli vonku pripravené obrazovky aby nikomu z omše nič neušlo. Slávnostnú chvíľu, akou je pre každú farnosť primičná svätá omša, doplnilo množstvo emotívnych príhovorov, či poďakovaní od Farskej rady, starostu obce a evanjelickéj farárky z Kraľovian.

Michal sa momentálne zžíva so svojim novým pôsobiskom v Spišskej novej Vsi, kde okrem toho, že je kaplánom, učí v miestnom cirkevnom gymnáziu náboženskú výchovu. I redakcia Stankovských zvestí sa pripája k želaniu šťastia, odvahy a vytrvalosti v jeho poslaní.

lk

Turnaj starých pánov

Za pomoci členov FK Sokol Stankovany sa dňa 12.7.2008 uskutočnil na miestnom ihrisku „Turnaj starých pánov“. Podujatie organizačne zastrešili viacerí členovia klubu, najmä Ivan Junas a František Straka. Sily na trávniku si zmerali štyri súťažné družstvá z FK Ondrášová, Liptovské Sliache, Černová a domáce Stankovany. Za domácich nastúpili I. Junas, F. Zrník, M. Poliak, P. Šimo, T. Kavický, R. Čief, M. Holdoš, L. Pečko a M. Timčo.

Turnaj odštartovalo 10:00 zápasom Černová - Ondrášová, hrací čas sa stále niesol v duchu fair-play. Nálada v šatniach a na ihrisku bola bojová, no stále priateľská. „Starí páni“ s veľkou radosťou spomínali na svoje produktívne hráčske časy.

Páni Vldimír Huntata a Alojz Špidus s chuťou pripravili pre súťažiacich kotlíkový guláš. Futbal sa hral s radosťou a potešením až do 17:30, kedy sa oficiálne vyhlásili výsledky turnaja a víťaza súťaže „O pohár starostu obce.“ 1.miesto: Černová, 2.miesto: Liptovské Sliache, 3.miesto: Stankovany, 4.miesto: Ondrášová.

V zábave s hudobným doprovodom sa pokračovalo do neskorých večerných hodín. Podujatie sa nieslo v príjemnom, zdravo súťažnom duchu a okrem stretnutia „starých pánov“ na ihrisku, prinieslo aj veľa predstávzatí do budúceho ročníka.

Ludmila Bartošová

Petícia v Rojkove

Súčasný stav hlavnej cesty I. triedy č. 18 v miestnej časti Rojkov jej obyvateľom už dlhšie nedá spať. Aktuálna situácia sformovala petičný výbor, ktorý apeluje na Slovenskú správu ciest a žiada o urýchlenú opravu závad. Upozorňuje na potrebu zníženia krajnice vozovky pri napájaní sa na starú cestu, kde vznikla súvislá priehlbina v dĺžke 70 m a hĺbkou 5 cm.

Dopravné značenie na ostrovčekoch je sústavne poškodzované bezohľadnou jazdou vodičov a už dlhšie na tomto rizikovom úseku chýba. Petičný výbor už niekoľko krát vyzýval správcu komunikácií o opravu, no bezvýsledne. Preto skúša tentoraz bojovať inou zbraňou. Po neodstránení závad výbor prisľúbil adresovanie svojej žiadosti na Ministerstvo dopravy, pôšt a telekomunikácií Slovenskej republiky.

Petícia je v obehu medzi občanmi a každý, kto má záujem o opravu cesty a zlepšenie bezpečnosti v miestnej časti Rojkov, môže svojim podpisom vyjadriť súhlas.

Petičný výbor: Bohuslav Belko, Stanislav Belko, Jozef Lepeta

Rekonštrukcia miestnych komunikácií

Už pri nástupe do funkcie starostu obce sa vzniesla na mňa vlna požiadaviek našich občanov zo všetkých častí obce. Okrem iných, najakútnejšou bola požiadavka na opravu značne zanedbaných a poškodených ciest. Ako väčšina rozsiahlejších investícií, ktorá je závislá od finančných zdrojov, aj požiadavka na opravu ciest sa mohla odvíjať od rozpočtu, s ktorým obec disponovala. Za posledné tri roky sa obci podarilo vytvoriť finančnú rezervu, s ktorou sa uvažovalo najmä pre získanie zdrojov z európskych fondov. Pretože ku žiadosti na čerpanie financií z týchto fondov je potrebné okrem projektovej dokumentácie, listu vlastníctva aj finančná pripravenosť subjektu, ktorý žiadosť predkladá. Nakoľko tzv. „Výzvy“ z jednotlivých ministerstiev, z ktorých by naša obec mohla žiadať finančnú dotáciu, neboli ešte uverejnené, obecné zastupiteľstvo rozhodlo usporiadať financie investovať do rekonštrukcie miestnych komunikácií. Dôvod k rozsiahlym rekonštrukciám vyplýva, okrem požiadaviek našich občanov, aj z požiadaviek spoločností, ktoré pre obec vykonávajú potrebné služby, ako sú zber komunálneho odpadu, úprava cesty počas zimného obdobia, prísun zásob, pre lepší prístup bezpečnostných a pohotovostných vozidiel a pre celkové zlepšenie situácie, ktoré si vyžaduje súčasná doba.

Začiatkom vlaňajšej jesene sa podarilo zaisťovať opravu prístupovej cesty z Lubochne do Stankovian formou opráv troch priepustov a výstavbou troch výhybní v celkovej finančnej výške 800.000,- Sk. Tieto zdroje boli poukázané od VÚC Žilina. V dokončení začatých prác sa malo pokračovať v tomto roku, ale nedostatok financií a nadväznosť na výstavbu diaľnice D1, ukončenie prerušilo. Obec však prišla k úpravám miestnych komunikácií na úsekoch Klimo – Šimová (Babylon, Záhumnie), okolo kostola, popri cintoríne, od železničnej stanice k Huntatovcom (Pod Hôrkou). K rekonštrukcii uvádzaných komunikácií sa pristúpilo na základe výberu zhotoviteľa, ktorý bol uskutočnený zo šty-

roch kandidátov. Podľa cenovej ponuky vybraného zhotoviteľa, by celá investičná akcia mala stáť cca 2,5 mil. Sk. Presné náklady sa vypočítajú po ukončení úpravy asfaltového povrchu, po stanovení jeho presnej výmery. V iných častiach obce pristúpime pre zlepšenie bezpečnostných a jazdných vlastností na našich cestách len k čiastočným úpravám poškodených a nerovných plôch. Pochopiteľne, radi by sme pokračovali aj na ostatných komunikáciách obce, ale znova si to vyžiada nejaký čas na vytvorenie nových finančných zdrojov pre tieto účely. Čiastočné úpravy sa dotknú miestnych častí Kút, Polómka, Dolný koniec, Mokradská, opravou poškodených úsekov po opravách miestneho vodovodu, výtlkov a pod.

Je na škodu veci, že naše miestne cesty nie sú majetkovoprávne vysporiadané – nie sú na listoch vlastníctva obce, a z tohto dôvodu nie je možné žiadať o dotáciu alebo úver od príslušných inštitúcií. V súčasnosti na vysporiadanie nie sú vhodné podmienky (obce by to stálo niekoľko miliónov Sk), ako tomu bolo v období rokov 1991 – 2000, kedy sa pozemky vysporiadávali tzv. vydržaním, prostredníctvom verejnej vyhlášky. Preto všetky úpravy našich ciest je možné uskutočňovať len z finančných prostriedkov obce. Žiaľ, zdrojom financií obecného rozpočtu sú z veľkej časti len podielové dane od štátu, ktoré obec obdrží podľa presne stanovených kritérií. Nemáme to šťastie, ako niektoré iné obce, kde obecný rozpočet dopĺňajú aj dane firiem, družstiev alebo iných právnych subjektov. Z tohto dôvodu musíme každú, aj menej nákladnejšiu, investíciu dobre zvážiť pred jej realizáciou.

Súčasnosť, ale aj blízka budúcnosť, si bude žiadať aj ďalšie zmeny, úpravy a nielen na cestách, ale v rôznych oblastiach každodenných potrieb. Máme čo naprávať, zveľaďovať a spoločnými silami budovať nové. Toho, čo občania tejto obce potrebujú je stále dosť.

starosta obce

Previerka pripravenosti DHZ v okrese Ružomberok

Obec Liptovská Lúžna privítala 31.8. 2008 na svojej pôde 27 družstiev dobrovoľných hasičských zborov z dolného Liptova za účelom preveriť pripravenosť ich techniky na ochranu majetku a životov občanov. Nastúpené družstvá DHZ privítal starosta obce Albín Husarčík a v krátkom príhovore vyzdvihol potrebu takýchto previerok.

Obecný DHZ Stankovany - Rojkov zastupovalo družstvo z Rojkova. Boli to práve starší hasiči, ktorých skúsenosti posunuli rojkovské družstvo vpred. Páni Ján Kratochvíl, Michal Straka, Milan Pjosa a Milan Ferenčík pripravili techniku a družstvo k spokojnosti nás všetkých. Mladí členovia ako Roman Čieško, Michal Chomist, Michal Chomist- Tatár, Matej Zrník, Patrik Kratochvíl a Tomáš Matejčík zvládli obe disciplíny, útok aj štafetu, na výbornú. Po svedomitej príprave sa v silnej

konkurencii umiestnili na siedmom mieste, čo na druhé spoločné vystúpenie družstva je obdivuhodný úspech, aj v porovnaní s technikou, ktorú majú k dispozícii. Naši dobrovoľní hasiči pracujú so štandardnými striekačkami, použiteľnými v prípade potreby. Ostatné družstvá majú upravené športové striekačky, no naši sa nedali zahanbiť, i keď ich technické vybavenie je zastaralejšie.

Je povzbudivé, že družstvo trénuje a pripravuje sa naďalej. Zlepšuje sa tak po teoretickej ako i po praktickej stránke.

11. 10. 2008 sa v Liptovskej Tepelji uskutočnila nočná súťaž DHZ a naše družstvo opäť bude hájiť naše farby. Držíme im palce a prajeme množstvo podobných, ak nie vyšších úspechov.

Milan Matejčík

Dobré správy z eRka

Od nášho posledného príspevku v obecných novinách už ubehlo veľa času a my, stankovskí eRkári, sme za ten čas stihli prežiť veľa spoločných zážitkov. Preto sa vám prihovám práve teraz, aby ste vedeli, že nie sme len spevokol, čo spieva v kostole a na Vianoce koleduje, ale že počas roka sa zúčastňujeme a zapájame do mnohých akcií organizovaných eRkom (Hnutie kresťanských spoločenstiev detí). Všetkým posúďte sami:

25. marca (Deň počatého dieťaťa) sme sa zapojili do kampane Stuzka za nenarodené deti, v ktorej sme nosením bielej stužky prejavili úctu k životu od počatia.

10. mája sa uskutočnila Misijná púť detí do Levoče, ktorá je každoročnou odmenou pre všetkých koledníkov Dobrej noviny.

14. júna sme sa zúčastnili oslavy eRko narodenín (tzv. Deň života), ktorá sa tento rok konala v Čutkovskej doline pri Ružomberku. Zišli sa tu eRkári z celého Liptova a prežili skvelý deň v prírode, plný hier a zábavy.

18. – 21. júla sa uskutočnil náš historicky prvý letný tábor, v krásnej dedinke Kotešová, neďaleko Žiliny. Ubytovaní sme boli vo farskom pastoračnom centre, ktoré sa nám na pár dní stalo druhým domovom. Spoločne sme prežili krásne chvíle plné súťaží, hier, tvorivých aktivít, zábavy a radosti. Tábor sme zavŕšili v pondelok obedom s miestnym pánom farárom, ktorému sme poďakovali za pekné prijatie a pomoc.

A čo nás čaká v najbližšom čase? V októbri sa zapojíme do Detského činu pomoci, ktorého tohtoročným cieľom bude najdlhšia dobrá správa. Ak chceš vedieť viac, príď na naše stretnutie, ktoré je každú sobotu o 15:00 na obecnom úrade. Si srdečne vítaný.

Terézia Fúrová

VIII. ročník športového dňa detí a rodičov

Uplynulé letné mesiace tradične doplnal už ôsmy ročník Športového dňa detí, ktorý organizuje Miestna organizácia SNS Stankovany - Rojkov. V sobotu 12.7.2008 sa stretli v Rojkove na ihrisku deti všetkých vekových kategórií v doprovoďte rodičov. Program vyplňali zábavné hry, kde ani jedno odvážne dieťa neodišlo bez odmeny. No tie najodvážnejšie si vybojovali hodnotné ceny, okrem iných aj nový horský bicykel. Naši najmenší sa na ihrisku vybúrili do sýtosti a domov odchádzali zdravo súťažne vyčerpaní. Rodičom tak bola opäť ponúknutá možnosť stráviť čas, ktorý je dnes taký vzácny, so svojimi ratolesťami.

Na podujatie sa prišli pozrieť aj štátny tajomník dopravy Ing. Dušan Švantner a predseda okresnej rady v Ružomberku Milan Frič. Medzi deti zavítal aj starosta obce, ktorý im poďakoval za aktivitu a účasť.

Deň detí voľne pokračoval večernou tanečnou zábavou pod hviezdami.

Bohuslav Belko

Do súťaží sa aktívne zapojili aj najmenšie deti

Obsahová reforma školstva na našej ZŠ

Hoci má školstvo na Slovensku dlhodobú tradíciu, rokmi sa predsa mení. Aj školský rok 2008/2009 zostane významný tým, že sa oficiálne začala obsahová reforma školstva.

Na základe štátneho vzdelávacieho programu sme aj na našej škole vytvorili školský vzdelávací program.

V tomto školskom roku podľa Školského vzdelávacieho programu ISCED 1 sa začnú vzdelávať len žiaci 1. ročníka.

Pozitívne možno hodnotiť, že každá škola si ľubovoľne môže do učebného plánu zaradiť jednotlivé predmety podľa vlastných potrieb a možností.

V rámci voliteľných predmetov v oblasti jazyka a komunikácie sme zaradili predmet Hravé čítanie, v oblasti zdravie a pohyb predmet Pohybové hry. V oblasti matematika a práca s informáciami sme zvýšili počet hodín, aby žiaci mali viac priestoru a možností pracovať s počítačom. Ďalšia profilácia školy smeruje k poznávaniu nášho regiónu v predmete Regionálna výchova.

Reforma má však veľa otázok. Včas nie sú dostatočne pripravené všetky materiály, predovšetkým učebnice. Reforma si vyžaduje veľké množstvo práce administratívneho charakteru. Samozrejme, že každá zmena si vyžaduje čas. Kto vie, ako niekedy zhodnotia uvedenú zmenu nielen naši terajší žiaci ale aj učitelia i rodičia.

Výchovno-vzdelávací proces je zameraný na osobnosť žiaka. Súčasnosť i budúcnosť si vyžaduje schopnosť správne komunikovať, vedieť vyhľadávať informácie, sebakriticky sa hodnotiť, vedieť sa prezentovať atď. Preto prvoradou úlohou školy okrem vedomostnej úrovne zamerať sa aj na kompetenčný profil každého žiaka. Uvedená skutočnosť si vyžaduje predovšetkým zodpovednosť zo strany pedagogických pracovníkov, žiakov i rodičov.

Naša škola v rámci okresu Ružomberok je zapojená do projektu: Pohybová príprava detí. Vzhľadom na významný proces v oblasti rozvoja pohybových činností detí v budúcnosti by bolo prospešné do projektu zapojiť aj deti našej materskej školy.

Potešiteľné je, že škola má už tretí ročník školského časopisu Stankovček.

Žiaci majú možnosť rozvíjať svoje schopnosti prostredníctvom záujmového útvaru Informatika.

Hoci sme malá škola, záleží, akí žiaci a vyučujúce v nej žijú. Počet žiakov navštevujúcich ZŠ v školskom roku 2008/2009 oproti minulému zostal nezmenený - 22. Žiakov 1. ročníka je 9, 2. ročník navštevuje 6 žiakov, 3. ročník absolvuje 1 žiak a v 4. ročníku ZŠ v Stankovanoch opustí 6 žiakov.

V materskej škole sa obsahová reforma začne v budúcom školskom roku. Materská škola je v tomto školskom roku dostatočne naplnená - zapísaných je 25 detí, v mesiaci september nastúpilo do materskej školy 19 detí.

Podľa Školského zákona 245/2008 na základe Všeobecne záväzného nariadenia obce možno určiť výšku poplatku v MŠ, v ŠKD do výšky 7,5 % sumy životného minima. Obecné zastupiteľstvo obce Stankovany sa uznieslo na VZN prispievať 5% sumy životného minima - 120 Sk mesačne.

Naďalej ťažiskovým problémom sú finančné zdroje a ich získavanie. Znova spomínam závažné nedostatky, ktoré sa nám nepodarilo odstrániť.

- poškodená strecha
- nevhodný sklad paliva
- podlaha v MŠ
- poškodený náter na oknách

Pravdepodobne ešte v jesenných mesiacoch sa bude robiť čiastočná oprava strechy. O uvedenej skutočnosti boli prostredníctvom starostu obce Ing. J. Tatára a riaditeľky školy Mgr. M. Gašperovej informovaní niektorí rodičia.

Uvedená oprava si bude vyžadovať spoluprácu i pomoc zo strany rodičov.

Mgr. Marta Gašperová

Termíny zápisov na budúci školský rok

zápis detí do MŠ
spravidla od 15. februára do 15. marca

zápis detí do ZŠ
od 15. januára do 15. februára

predbežný zápis do ŠKD
mesiac jún predchádzajúceho školského roka

SPOLOČENSKÁ KRONIKA

Vítame medzi nami:

*Pri prameni je každá
riečka čistá*

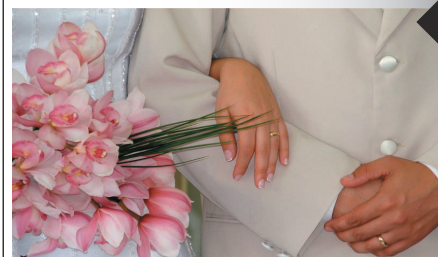
august: Dávid Škuta
Tobias Ivanov
september: Lívia Hadačová

Opustili nás:

Najlepší spôsob ako využiť život je tráviť ho niečím, čo život prežije

jún: Matilda Chovancová (76)
august: Matilda Kováčiková (74)

Šťastné manželstvo je stavba, ktorú treba znova stavať každú deň

Manželstvo uzavreli:

august: Kristína Balážiová a Ľuboš Zrník
september: Miroslava Urbanová a Rastislav Matúška

Do pozornosti!

Na základe podnetov našich občanov zvolávajú poslanci OZ Stankovany pohovor s občanmi, ktorý sa uskutoční dňa **4. októbra 2008 (sobota) o 18.00 hodine** v priestoroch zasadačky OcÚ Stankovany s nasledovným programom:

1. Informácie o diaľnici D1
2. Úpravy neošetrovaných pozemkov
3. Malé vodné elektrárne

Poslanci OZ Stankovany

S humorom & zamyslením

s A. Chorvátom

Manžel stál ráno pri otvorenom okne a hovoril.

„Dnes je krásny deň, dnes je krásny deň.“
Manželka prišla k nemu a vraví: „Už ťa počúvam 15 minút a stále opakuješ aký je dnes krásny deň, prečo to stále opakuješ?“
„Drahá, raz si mi povedala, že jedného krásneho dňa odideš k mame.“

Po dvore psychiatrickej liečebne ide pacient a za sebou na špagáte ťahá kefkú na zuby. Stretol ho lekár, ktorý ho liečil a prihovril sa mu.

„Dobrý deň pán Novák, vediete psička však?“

„Čo ste blázon, pán doktor, veď to je kefka na zuby.“

No toto, pomyslí si lekár, už tri mesiace ho liečim, že má psička a teraz hovorí pravdu, zajtra ho prepustím.

Pacient zašiel za roh budovy, pohladkal kefkú a hovorí: „Ale sme ho dobehli, však Fifinko!“

Prišiel Fero k lekárovi, vstúpil do ordinácie a spustil: „Pán doktor, nepijem, nefajčím, sladké, slané kyslé nejem, nemilujem, kávu nepijem, nerozčulujem sa, predpísané lieky beriem... Som teraz zvedavý, čo mi ešte zakážete!“

Prišla jedna pani k lekárovi a ten jej povedal: „Pani, choďte za plentu a vyzlečte sa.“
Za chvíľu zavolať lekár: „Pani, už ste zoblečená?“

Pani odpovedala: „Pán doktor, ja som a vy?“

Učiteľ náboženstva sa na hodine pýta žiakov: „Tak milé dedičky, na minulej hodine som vám dal úlohu urobiť jeden dobrý skutok.“
Hlási sa malý Janko: „Ja, ja som urobil dobrý skutok. Odnaučil som starkú obhrýzať si nechty!“

„Ako si to dokázal?“ Prekvapene sa pýta učiteľ.

„Schoval som jej zuby!“

Sedel zajac na lavičke pred svojim domčekom a oboma labkami si z tváre niečo vytiskal.

Išla okolo liška a vravela: „Pupáky, pupáky?“

Zajac odpovedal: „Nie, broky!“

Aký je rozdiel medzi americkým, anglickým a slovenským dôchodcom?

Americký dôchodca ráno vstane, dá si kaviár, zapije ho s whisky a ide plachtiť na more.

Anglický dôchodca ráno vstane, dá si šunku s vajcom, drink a ide hrať golf.

Slovenský dôchodca ráno vstane, prehltne hrst tabletiiek, ktorú zapije vodou, zoberie lopatu a ide pomáhať synovi na stavbu.

Diamantová Janského plaketa pre Hanku Huntatovú

Vysoko humánný čin, bezplatné darcovstvo krvi je každoročne oceňované Červeným krížom. Najvyššie ocenenie je udelenie Diamantovej Janského plakety za 80 odberov u mužov a 60 odberov u žien. Tri odbery delia Hanu Huntatovú, ako jedinú ženu zo Stankovian k vysokému poďakovaniu za jej nezištnosť.

Krv je nenahraditeľná tekutina a liek, ktorý môže zachrániť obeť úrazu, pomôcť predčasne narodenému dieťaťu, pri urgentných operáciách môže byť rozhodujúcim faktorom. Môže zachrániť vášho príbuzného alebo vás.

Darcovstvom nepomáhate len iným, pomôžete aj sebe.

- pri darovaní krvi sa darcovi urobí kompletne laboratórne vyšetrenie, kompletný krvný obraz. Vyšetrenie je pritom rozsiahlejšie a podrobnejšie ako pri bežnej preventívnej prehliadke, zameriava sa aj na zachytenie krvou prenosných infekcií. Často sa pri takomto vyšetrení odhalia ochorenia, o ktorých potenciálny darca ani nevie,

- darovanie krvi je „tréningom“ organizmu na mimoriadne situácie spojené s veľkou stratou krvi. Je dokázané, že väčšie straty krvi napr. pri úrazoch znášajú pravidelní darcovia krvi oveľa lepšie,

- darovanie krvi prispieva aj k regenerácii organizmu. Náhly úbytok krvi pri darovaní „vyprovokuje“ organizmus k tvorbe nových, neopotrebovaných krviniek. Darovanie krvi má teda stimulujúci účinok na organizmus. Pravidelní darcovia krvi sa spravidla cítia lepšie ako nedarci a hovoria tiež o celkovom „omladnutí“

(Národná transfúzna služba SR).

Pamätáte sa na svoj prvý ober krvi? Prečo ste sa rozhodli darovať krv?

Dodnes sa na svoj prvý odber pamätám. Bolo to 18.11.1981 v Liptovskom Mikuláši. Mala som veľký strach z hrubej ihly, ale prežila som to bez ujmy.

V rodine som mala veľmi pekný príklad, pretože moja mama bola tiež vytrvalá dárkyňa krvi. Motivovala ma a rozhodla som sa nasledovať jej príklad. No nie len mne slúžila matkina aktivita ako inšpirácia. Darcovia krvi sú aj moje sestry a brat.

Koľko odberov máte za sebou?

Krv som darovala 57 krát. Ak mi Boh dožiči zdravia, už len tri odbery a počet zaokrúhlím na 60. Je to počet odberov, po ktorom sa žene udelí Diamantová Janského plaketa. No budem v darovaní pokračovať, kým mi to zdravie dovoľí.

Čo vedie človeka ku tomu aby daroval krv? Čo vedie Vás?

Z darcovstva mám dobrý pocit, pretože viem, že niekomu pomáham a moja krv môže zachrániť ľudský život. Je to vec, ktorá sa nedá robiť za peniaze, či kvôli pracovnému voľnu, človeka musí viesť láska k blížnemu.

Ďakujeme za rozhovor a pani Huntatovej prajeme pevné zdravie, aby aj naďalej mohla nezištné pomáhať.

lk

❖ LISTÁREŇ

Listáreň má stále svoje miesto a odpodstatnenie v obecných novinách. Vždy sa spomedzi vás nájdú ľudia, ktorí Stankovské zvesti „občerstvujú“ svojimi príbehmi a spomienkami. Za ich príspevky úprimne ďakujeme a veríme, že vo svojej aktivite budú pokračovať.

Zasľúbená krajina

Každý z nás má svoj sen. Ten môj cestovateľský sa mi tento rok naplnil. Veľakrát na otázku, ktorú krajinu alebo miesto by som chcela navštíviť, som vždy bez váhania odpovedala „Svätú zem.“ Toto miesto ma priťahovalo už od malého dieťaťa. Po večeroch som si listovala v knihe „Posolstvo“, ktorá možno nechýba ani vo vašich domácich knižniciach. Nemenej k mojej túžbe prispeli hlavne texty posvätných čítaní, ktoré „musím“ ako organistka sledovať.

Niekoľko som počula, že „Svätá zem“ je pre nás kresťanov druhým domovom. Povedzte, kto by nerád navštívil svoj domov?

Stáť na miestach ako sú Nazaret, Betlehem, Pole pastierov, plaviť sa po Genezaretskom jazere, vystúpiť na horu Tábor, navštíviť miesto prvého zázraku v Káne Galilejskej, prechádzať Júdskou púšťou, vystúpiť na Mojžišovú horu, pokľaknúť v Getsemanskej záhrade, prejsť si Krížovou cestou, vystúpiť na Kalváriu a pokloniť sa Božiemu hrobu... Toto sú všetko miesta, ktoré sa hlboko vryjú pod kožu každého človeka, ktorý vstúpi na túto posvätnú zem. Veď nie nadarmo sa hovorí, že „Svätá zem“ je piate evanélium. Preto raz ju vidieť a navštíviť je viac, ako o nej sto ráz počuť.

Preto aj ja každému z vás zo srdca prajem navštíviť túto „zasľúbenú krajinu.“

I. Buliaková

Kompa v Strakove

Rieka Váh rozdeľuje chotár našej obce na dve časti. Na pravej strane je hlavná časť obce a na ľavej strane je osada Rojkov a osada Strakov.

Obyvatelia obce mali svoje polia a lúky na oboch stranách Váhu. Stankovanci na rojkovskej a Rojkovci na stankovianskej. Potrebovali obrobiť svoje polia, pozvážať úrodu, zvieť seno, či vyviezť hnoj. Občania z Rojkova sa potrebovali dostať do kostola, deti do školy, či ísť na železničnú stanicu alebo jednoducho navštíviť príbuzných na druhej strane rieky.

Na prekonanie tejto prírodnej prekážky, ako Váh určite je, používali člny - hajovce, ktoré vlastnili takmer v každom dvore a svoju zručnosť, aby sa pomocou „paradla“ previezli na druhý breh. V zime, keď Váh zamrzol hajovce vytiahli na breh a chodilo sa cez ľady.

Na prepravu väčších nákladov ako naložené vozy, kone, dobytok, slúžil brod na Dolnom konci obce, ten sa však dal prekonať len pri malej hladine vody.

Naši predkovia vyriešili tento problém tak, že postavili oproti osade Strakov kompu. Kompa bola plavidlo pozostávajúce z dvoch člnov spojených plošinou, na ktorú nastúpili ľudia, vozy s nákladom alebo zvieratá. Premávala na lane natiahnutom cez rieku pomocou kladky a vesla, ktoré ovládal prievozník. Na oboch brehoch Váhu boli postavené kompiská, kde kompa pristávala. Cez kompisko bezpečne nastupovali záprahy s vozmi.

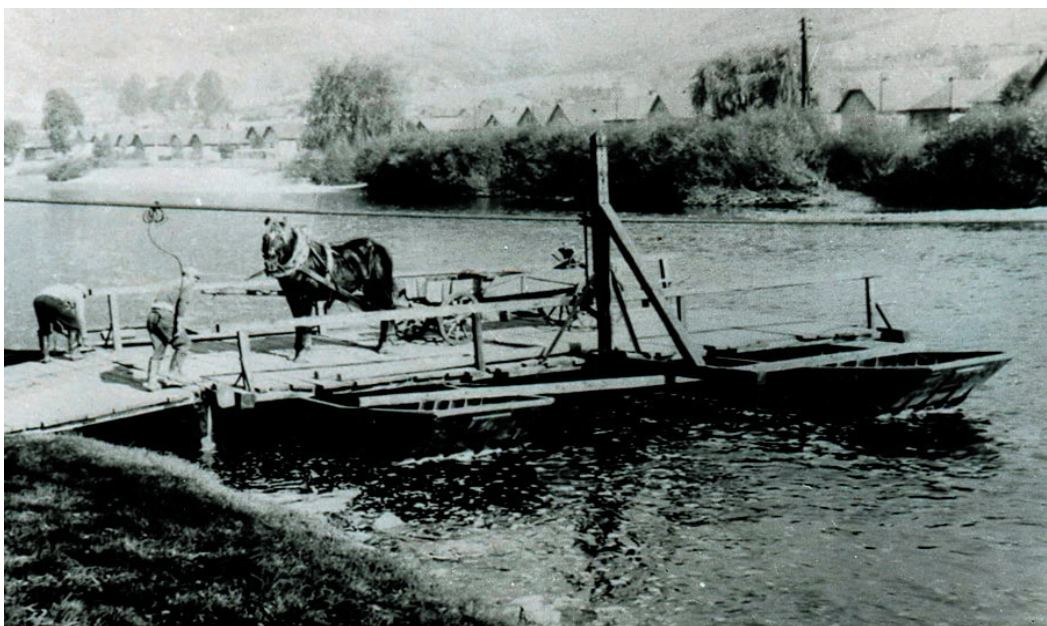
Polstoročie od veľkej povodne

V poslednom čase takmer každý deň vidíme na televíznych obrazovkách zábery z povodní alebo zatopení či už na Slovensku alebo v iných častiach sveta. Obyčajne poľutujeme postihnutých ľudí, možno v duchu poďakujeme Bohu, že nás od takýchto pohrôm ochraňuje.

No mnohí zo starších občanov obce si spomenú na časy, kedy aj nás zaplavoval Váh. Povodne trápili obec v jarných mesiacoch, keď sa topil sneh a ľady sa púšťali dole riekou. Zhromažďovali sa pod Rojkovom na mieste, kde je úzke koryto, voda zatopila ihrisko na Hornom konci. Rovnako sa zachovala aj na Dolnom konci, na Mielku, kde zaliala polia a cestu.

Mnohí ešte spomínajú na povodeň v roku 1958, kedy sa voda po dlhotrvajúcich dažďoch vyliala z riečiska s oveľa väčšou silou, ako boli vtedy ľudia zvyknutí. Rýchlo povyberali zemiaky, ba niektorým rodinám na dolnom konci zatopilo domy. Aká veľká to bola pohroma vidieť na záberoch, ktoré boli zhotovené, keď voda klesala a tok už nebol taký prudký.

Povodeň prinútila mnohých opravovať svoje domovy, vymeniť podlahy, či zárubne dverí, pretože drevo bolo navlhnuté a napadnuté hubou. Okná príbytkov boli pootvárané, aby

Fotografia z roku 1967: Júlia Straková pri preprave povozu Antona Štúra

Prievozníkom boli dlhé roky príslušníci rodiny Jozefa Straku, ktorý si aj na úradné listiny dokladal „prievozník.“

Kompu na zimu alebo pred veľkými vodami vyťahovali na stankovianský breh. Počas druhej svetovej vojny, pri ústupe nemeckej armády, nemeckí vojaci kompu spustili dolu Váhom. Po vojne ju naši občania obnovili. Po postavení lavice cez Váh v roku 1955 zabezpečovala kompa ďalej prepravu pre vozy až do roku 1970. Vtedy pri rekonštrukcii hlavnej cesty bolo zrušené kompisko na ľavej strane Váhu.

Zostalo z nej len torzo navijaka, ktoré nám treba ochrániť ako azda jedinú technickú

pamiatku v našej obci, aby neskončilo v šrote a na pár fotografiách v albumoch.

Hajovce si občania vyrábali sami. Používalo sa jedľové drevo. Vyberali sa kmene takej hrúbky, aby boli dosky dostatočne široké a bolo čo najmenej spojov. Jedľové drevo vo vode vydržalo dlhšie ako smrekové. Asi posledný hajovec urobil v roku 1976 Ján Straka z Rojkova pre potreby obce Kraľovany, kde slúži podnes.

Zanikla kompa, zanikne aj názov miesta „pri kompe“, zabudneme čo bol hajov, paradlo, griecpal. Život je už taký a my možno raz prejdeme cez Váh po „vlastnom“ moste.

Milan Straka

sa čo najrýchlejšie vysušili, nábytok bol povynášaný na vyššie miesta, aby ho voda nepoškodila.

Čo je však zaujímavé, napriek tomu, že domy boli otvorené celé noci, nikomu nič nezmlzlo. Spolupatričnosť Stankovancov bola

skutočná a pozoruhodná.

Po postavení priehrady Liptovská Mara sa veľké vody a povodne, ako si ich pamätáme spred 50tich rokov, stali neznámym pojmom a ostali iba v našich spomienkach.

Alojz Hello

Povodeň v roku 1958 celkom zaplavila Dolný koniec

Povešť o dievke, ktorá skamenela

Tratia sa povesti, svedkovia dávnych dôb, tratia sa ako sneh od lanska. Stará mať mi ich vpravievala, žijúca kronika. Raz tak očistomok začala, o dievke kamennej dávnu báj. Aj Vám dnes poviem, kto je tá kamenená ozruta nad našou dedinou pod ťarchou storočí ohnutá. Od detských liet ma k nej mnohokrát zaviedli chodničky, veľa ráz som sa dotýkal jej kamennej spodničky a pri jej nohách kamenných sa mi sníval sen o dievke, ktorá pre svoju pýchu na skalú sa obrátila. Veď detské roky sú časy snov a zázrakov. Merkujte si túto báj ako skvost v dávnej truhlici pre synov svojich a dcéry svoje. I pre vnukov budúcich, nech i oni môžu snívať a detstvo plné zázrakov prežívať.

Istá dievka bujará často neslúchala svoju mať. Raz tak materi rečie: „Idem do úplazov trávu žať!“ Mať nato: „A či sa to patrí v nedeľu trávu kmásať? Nad Šípom akási mrákava sa robí, nechodť!“

Dievka nič nedbala, len na svojom trvala.

Hore v Úplazoch lúč slnečný po skale i tráve blúdi, keď dievku zbadá, po pätách ju poštekli a na tvár jej úsmev veselý vlúdi.

Veselosť bujará v nej čo chvíľu viacej narastá a ona naradostene ujúka, pieseň bystnú si hŕdi.

Kým v kostole v dedine zvučia zbožné chorály, jej rozpustilé ujúkanie a spev sa šíri blízkyimi horami. Kosákom ostrým trávu žala, žala, kým plachtu zrebnú celkom doplna nenadžgala.

Vreckovka plná, na chrbte batoh priťažký, domov idúcky veruže ustala.

Chcejúc si oddýchnuť troška, pot utrieť z čela, pod bukom košatým v ceste zastala.

Vytratil sa úsmev z tváre, vytratila sa veselosť bujará i razom srd a zloba ju opantala.

Prudko batoh ťažký o zem šmarila, slinu plnú žlče na zem odpľula a bohapusto zakliala.

Tu ten príkry severák prudko zaďuje, v korune buka kvíli, zavíja i tma a či nejaká mrákava nastáva?

Temnotu razom nastavšiu pretrhne lilavé svetlo blesku a beda! Hrôza storaká, na lúke v Úplazoch zjaví sa kostrbatá postava. Chudú ruku k dievke pocháblíci vystrela a hromovým hlasom zvolala:

„Bodáj si, bodáj si kameňom ostala dievka pľuhavá!“

Ďalší blesk pretrhol temnotu trúchlu, buk za dievkou v tom ľahol popolom a ona cíti, že kamenie, na skalú sa mení, narastá k oblakom.

Tvár skrivená grimasou výkriku z úzkosti a strachu v tresku hromovom zmenila sa na skalú studenú, šedivú i s kosákom.

Z osídíel zloby nebolo pre ňu úniku, tam v Úplazoch nešťastnica dodnes stojí a navždy tam ostane.

Na veky vekov jej dažde budú stekať širokým podolkom a studené vetry jej budú nevlúdne šľahať do tváre.

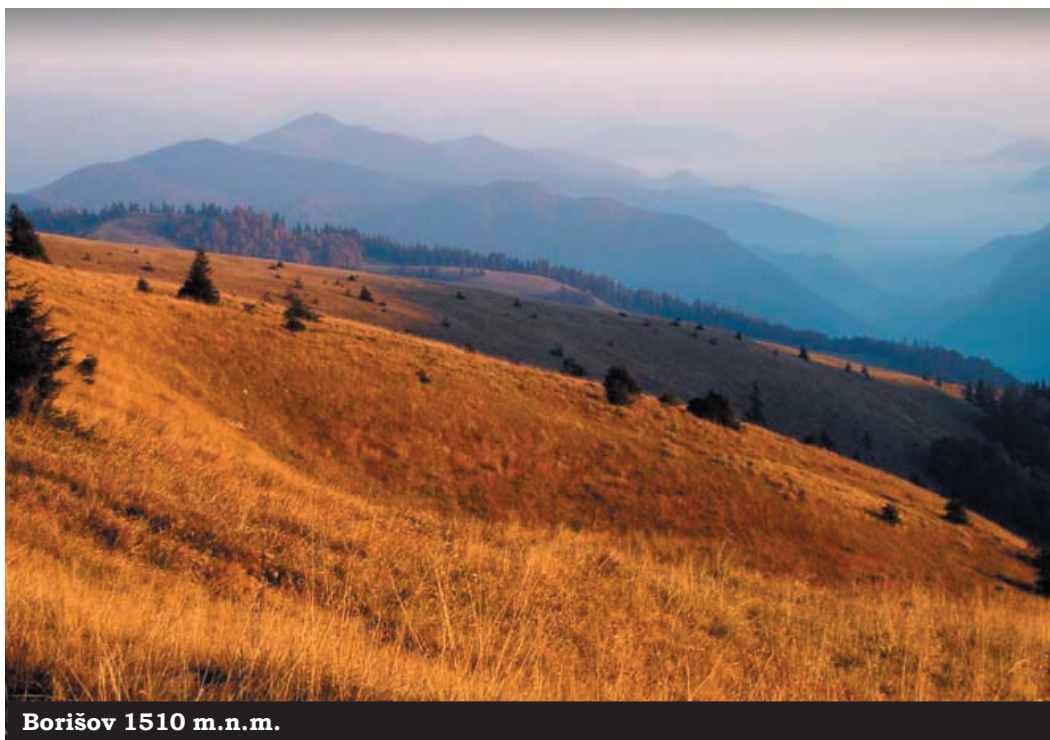
Tak skončila starká svoju báj a naostatok dodala: „Poučenie dieťa moje z toho maj, vždy na rady starších dbaj, nikdy ich na posmech neobračaj. Nerúhaj sa, nekľaj, ľudom ochotne pomáhaj a každého v úcte maj. Boha neklam pri modlitbe, naozaj svojim vinníkom odpúšťaj. Nepestuj si dušu tvrdú, nebola ona na to stvorená, aby bola tebou na kameň premenená. Miluj blízkeho svojho ako seba samého, ako ti káže Pán. Keď v neláske a neúcte budeš živý, duša ti zhorkne od žlče a stvrдне na kameň. Napokon už nebude návratu a bude s tebou amen.

Podľa predlohy zaznamenananej v obecnej kronike spracoval V. Urban

Ľubochňianska dolina – raj pre turistov

Ľubochňianska dolina je najdlhšou dolinou Veľkej Fatry. Meria 25 kilometrov. Začína sa v blízkosti obce Ľubochňa, kde sa stretáva s údolím Váhu, ďalej sa tiahne na juh, pričom oddeľuje liptovský a turiecký hrebeň pohoria. Končí sa kotlami v úbočiach Ploskej a Čierneho kameňa. Dolinou preteká riečka Ľubochňianka. Dolina je takmer neobývaná. Je pomerne husto zalesnená, rastie tu prevažná časť u nás rastúcich drevín. Vyskytuje sa tu vysoká zver i najväčšie slovenské šelmy - medveď hnedý a rys ostrovid. V rokoch 1904-1966 dolinou viedla elektrifikovaná úzkorozchodná lesná železnica. Bola postavená na zvoz dreva. Jej trasa viedla od železničnej stanice a bola 19,5 km dlhá. Dnes je tam asfaltová cesta, ktorá je však pre verejnosť uzavretá (zákaz vjazdu motorových vozidiel od Vyšného Krátkeho). V doline sa nachádza rekreačné zariadenie a niekoľko trvalo obývaných horární (Salatin, Čierňavy, Rakytov). Pozostatkom železnice je historický objekt elektrárne pri ústí Ľubochňianskej doliny do údolia Váhu v Ľubochni. V bočných dolinách sa nachádzajú významné prírodné rezervácie Veľkej Fatry, so zachovalými porastmi pralesovitého charakteru (Kundračka, Rumbáre, Dvorisko, Skalná Alpa, Kornietová, Jánošíkova kolkáreň). V doline sa na mnohých miestach ťaží drevo. Nachádzajú sa tu aj niektoré zvyšky techniky zaujímavých stavieb.

Zvláštna je Maďarská cesta, ktorá bola budovaná ako svahová komunikácia ešte v časoch Rakúsko-Uhorska a mala sprístupniť

Borišov 1510 m.n.m.

salaše na holiach Ploskej, na zväzanie ovičiarskych výrobkov. Cesta nebola dokončená, pretože po vypuknutí prvej svetovej vojny sa s jej výstavbou nepokračovalo. Zachovala sa však časť jej telesa v Rakytovskej doline a zvyšky dreveného mosta v Besnej. Čiastočne sa ešte zachovali vodné hrádze Vyšný a Nižný tajch, ktoré boli prekopané pri výstavbe lesnej železnice. Tajchy slúžili

na zvyšovanie prietoku Ľubochňianky pri splavovaní dreva. V lokalitách Huty, Hatalky, Kračkov a Salatin sa ešte zachovali bočné výdrevy koryta Ľubochňianky, ktorá bola takto upravená na výskudvachbrvienpreľahšie splavovanie dreva. Drevo sa riečkou Ľubochňiankou splavovalo až do výstavby úzkorozchodnej železničky, ktorá bola ako prvá v strednej Európe elektrifikovaná. Z násypu železničky zostali len veľmi malé úseky od reštaurácie Pod lipami, cez park až po tribúnu na futbalovom štadióne, kde je prerušený a neskôr pokračuje až do depa v areáli bývalých mechanizačných dielní na pily. Zvyšok hlavnej trate sa nachádza v telesa údolnej cesty do doliny. V dielnach sa ešte zachovala budova opravovne a rozkurovania parnej lokomotívy tzv.

hajc. Po rekonštrukcii je v prevádzke celý areál vodnej elektrárne, ktorá vyrábala elektrinu od roku 1904 potrebnú na napájanie elektrickej trakcie železničky a pohonu agregátov na pily. Taktiež zabezpečovala osvetlenie domácností v dedine a horární v doline. Pamätníkom dávnych čias je budova starej horárne na Hutách, ktorá je však zanedbaná.

Zaujímavosťou doliny je doslova nekonečný systém udržiavaných lesných zväznic, ktoré boli budované po roku 1960. V tomto období bola vybudovaná hlavná cesta až po Močidlo a na ňu nadväzovali zväznice v dĺžke približne 70 km do bočných dolín, ktoré boli do tých čias absolútne dopravné neprístupné.

Ľubochňianska dolina je ozajstným klenotom dolného Liptova, ktorý ponúka na malom priestore mnoho prírodných unikátov i technických pamiatok pre návštevníkov, ktorý si z jej návštev odnášajú len príjemné a pre milovníkov prírody neopakovateľné dojmy a zážitky.

J.B.

Rakytov 1567 m.n.m.

Na Krátkom sa nachádza využívaný lyžiarsky vleč

My a €uro

Azda najpopulárnejším číslom na Slovensku sa teraz stalo číslo 30,126. Áno, je to konverzný kurz, ktorým sa od januára 2009 budú vymieňať slovenské koruny za novú menu – euro, a ktorým sa už v súčasnosti okrem našich korún zobrazujú takmer všetky ceny. Je to tzv. duálne zobrazovanie, vďaka ktorému si postupne zvykáme na novú menu. Duálne (dvojaké) zobrazovanie cien potvrdia ešte počas celého budúceho roka, hoci už skoro celý rok budeme platiť eurom. Slovensko sa tak stane už 16. krajinou eurozóny, teda krajiny, v ktorej sa bude platiť eurom.

Zavedenie eura má, ako sme postrehli, plynulý priebeh. Začiatkom júla Rada Európskej únie určila náš konverzný kurz a od konca augusta sme svedkami duálneho zobrazovania cien. Za deň „€“ považujeme 1. január 2009 – zavedenie eura na Slovensku. Od tohto dňa až do 16. januára (približne dva týždne) môžeme všade platiť eurami aj slovenskými korunami. Obchodníci však vydávať budú len eurá. Od 17. januára budeme môcť platiť len eurami! Nemusíme sa však báť, že doma po mesiaci nájdeme ešte dobre schované slovenské koruny. Platiť nimi už nebudeme môcť, ale v ktorejkoľvek banke na Slovensku nám ich vymenia za eurá, konkrétne slovenské mince nám banky vymenia do konca júna 2009 a bankovky do konca roka 2009. Národná banka Slovenska bude mince vymieňať ešte 5 rokov od zave-

denia eura a bankovky dokonca neobmedzene. Táto výmena bude v každom prípade bezplatná, spoplatňovať sa môžu iba veľké objemy peňazí.

Ako sa máme teda pripraviť na zavedenie eura? Je to jednoduché, lebo občania nemajú pred zavedením eura nijaké konkrétne úlohy. Odporúča sa ale, aby si na konci roka uložili do bánk prebytočnú hotovosť. Slovenské koruny sa takto začiatkom roka automaticky a bez akýchkoľvek poplatkov zamenia na eurá. Občania sa takto vyhnú „návalom ľudí“, ktorí si v prvých dňoch budúceho roka budú chcieť zameniť eurá. Ak sa niekto chce predzásobiť eurom, na poštách alebo v bankách si bude môcť v decembri zakúpiť štartovací balíček v hodnote 500,- Sk, ktorý bude obsahovať asi 45 euromincí. Mince z tohto balíčka budú mať rubovú stranu už slovenskú (preto nebudeme nimi môcť platiť pred 1. januárom). Od nového roka môžeme tak napríklad 1 euro použiť na nákup 1 chleba, ktorý teraz stojí okolo 30 Sk.

Výmena slovenských korún za eurá v hotovosti sa ale vôbec netýka napríklad vyplácania miezd, platov a dôchodkov. Tieto za občana prepočíta zamestnávateľ alebo štát, a to bezplatne. Príkladom môže byť výplata zamestnanca za mesiac december 2008, ktorá bude vyplácaná alebo prevedená v januári na účet zamestnanca už v eurách. Všetky sumy za budú zaokrúhľovať na eurocenty (na dve desatinné čísla eura), pričom dôchodky, sociálne dávky a pod. sa budú zaokrúhľovať smerom nahor – v prospech občana.

Teraz už vieme, čo nás čaká pri zavedení eura začiatkom budúceho roka. Ako bude ale euro vyzeráť? Platiť budeme siedmimi eurovými bankovkami v hodnote 5, 10, 20, 50, 100, 200 a 500 euro a ôsmimi mincami v hodnote 1, 2, 5, 10, 20, 50 eurocentov a 1 alebo 2 euro. Práve na eurominciach sú na rubovej strane zobrazené symboly krajín eurozóny. Na tých našich eurominciach bude dvojkríž na trojvrší, Bratislavský hrad a Kriváň.

Bezplatná infolinka: 0800 103 104

Peter Straka

Slovenské euromince

Každá eurominca nesie rok vstupu Slovenskej republiky do Európskej menovej únie: 2009. Rovnako zahŕňa znak Kremnickej mincovne, kde sú slovenské euromince razené.

Dvojkríž na trojvrší

V strede mince je vyobrazený dvojkríž na trojvrší, ktorý je erbovým znamením štátneho znaku Slovenskej republiky. Na pozadí dvojkríža je kompozícia štylizovaných skál. Autorom návrhu je Ivan Řehák.

Bratislavský hrad

V strede mince je vyobrazený Bratislavský hrad, ktorý je charakteristickou dominantou Bratislavy. V ľavej časti mince je do motívu Bratislavského hradu zakomponovaný štátny znak Slovenskej republiky. Autori návrhu sú Ján Černaj a Pavol Károly.

Kriváň

Na minci je vyobrazený tatranský štít Kriváň, ktorý je považovaný za symbol ochrany slobody a svojbytnosti slovenského národa.

Autorom návrhu je Drahomír Zobeck.

